

Trygghetsvandring
ett vandringsstöd

Kungsör

Känslan av att vara trygg nog att vilja röra sig utanför hemmet vid olika tider på dygnet och på olika platser, handlar i grunden om demokrati. Hur trygga vi känner oss är avgörande för var vi rör oss och hur vi rör oss.

Det påverkar vilka aktiviteter vi kan delta i, hur vi mår och vilka möjligheter vi har att möta, och umgås med, andra människor.

Var med och skapa ett tryggare samhälle! Ett inbjudande samhälle som ger plats åt alla människor och ger utrymme för såväl olikhet som likhet.

Trygghetsvandringar kan vara ett sätt att bidra till ett sådant samhälle präglad av demokrati, rättvisa och jämlikhet. Trygghetsvandringar kommer inte ta oss hela vägen. Men denna medborgardialog kan vara en viktig del i en större helhet.

En guide för dig som trygghetsvandrar

Genom att vara med på en trygghetsvandring skapar du förutsättningar för trygghet, lustfyllda möten och trivsamma miljöer i din närhet. Runtom i Sverige finns flera framgångsrika exempel på hur trygghetsvandringar har lett till konkreta åtgärder och en tryggare miljö.

I trygghetsvandringen möts människor för att dela tankar och synpunkter, sprida information och diskutera konstruktiva idéer. Samtalet mellan medborgare och förvaltare är minst lika central som de fysiska förändringarna som kan bli det konkreta resultatet av vandringen.

Den här skriften beskriver hur en trygghetsvandring kan gå till och vad som är viktigt att tänka på.

Stora skillnader finns i vår upplevelse av trygghet när vi rör oss ute. Både mellan kvinnor och män, men också mellan olika grupper i samhället. Det innebär olika förutsättningar att leva våra liv.

Till exempel undviker kvinnor vissa platser efter mörkrets inbrott medan män i större utsträckning går den rakaste vägen.

Ett annat exempel är att ungdomar respektive äldre kan uppfatta platser som olika trygga.

Du och din kunskap behövs

Vandringen går till så att boende tillsammans med andra verksamma i området går och tittar på vilka platser som upplevs som otrygga, och hur de skulle kunna bli tryggare. Det innebär också att ni kommer titta på vilka platser som upplevs som trygga och trivsamma, och försöka förstå varför. Efter vandringen kommer synpunkter och förslag att gås igenom och bearbetas. Därefter kommer återkoppling att ske.

Du är en av dem med störst vardagskunskap om ditt område. Ta chansen att föra fram och diskutera dina erfarenheter och passa också på att ge förslag på förbättringar till de ansvariga som är på plats!

Ut på vandring

Trygghetsvandringen inleds med en kort samling. Du får en introduktion till hur man kan tänka kring ordet trygghet och vad det betyder för olika människor och grupper av människor.

Till din hjälp på vandringen har du denna broschyr "Trygghetsvandring – ett vandringsstöd" och en karta över vandringsrutten. Även färgpennor och anteckningsblock kommer att delas ut. Tanken är att du på kartan färgmarkerar och kommenterar hur olika platser upplevs. Kommentarer till platserna, kan vara i stil med; "fin grönska" eller "folktomt efter kl. 18".

En gemensam färgkodning gäller:

- **Grön** – trivsamt på dagtid
- **Blå** – trivsamt på kvälls- och nattetid
- **Röd** – otrivsamt dagtid
- **Svart** – otrivsamt kvälls- och nattetid

Deltagarna går därefter iväg på en förbestämd tur, tittar på och diskuterar området. Vandringen tar cirka en timme, och anpassas så att alla som vill kan gå med. Det innebär att sträckningen blir, som längst, någon kilometer. Under vandringen kommer gruppen att stanna många gånger och det gör att vandringen kan dra ut på tiden.

Anteckna och fotografera

Det är bra med flera personer i gruppen som antecknar för att få med så mycket av samtalen som möjligt. Kamera är ett viktigt redskap, helst en som tar bra bilder i mörker.

Återsamling för summering

Efter vandringen samlas alla för att summera och stämma av vad som kommit fram under vandringen. Du får också information om hur återkopplingen på vad som händer efter att vandringen genomförts kommer att ske.

På sidan 5 och framåt, i den här broschyren finns ett antal "Frågor på vägen..." som du kan ha hjälp av under vandringen.

Titta på stråk i första hand och platser i andra hand – det viktigaste är att människor känner sig trygga att röra sig till och från platser.

Det är också självklart att vissa enskilda platser är viktigare ur trygghetssynpunkt än andra, till exempel platser där folk möts eller platser som är viktiga för framkomligheten.

Redovisning på webben och ibland avslutande möte

Resultatet från vandringen kommer att redovisas i ett protokoll. Redovisningen kommer att läggas ut på kommunens webbplats så att alla kan ta del av den.

I vissa fall sker också avslutande möten. Ibland ordnas det en uppföljningsvandring för att titta på vad som hänt med de synpunkter som dök upp och de åtaganden som gjordes. Fråga gärna efter en sådan vandring om du är intresserad av det.

Kontaktuppgifter till ansvarig tjänsteman

Kommer du på något mer du vill framföra eller har du frågor är du välkommen att kontakta:

Magnus Ribbing, mark- och gatuchef
E-post: magnus.ribbing@kungsor.se
Telefon: 0227-60 01 40
Besöksadress: Drottninggatan 34, Kungsör

Frågor på vägen...

Det finns mycket att titta på och diskutera under en vandring. Här följer ett antal viktiga frågor. Det går att koncentrera sig på några av dem under en vandring, men läs alla så att inte viktiga frågor tappas bort. I ditt område finns det förmodligen även annat som är värt att prata om.

Framför dina synpunkter och funderingar under vandringen. Om du har tänkt på något särskilt så finns det säkert andra som också har gjort samma sak. Ta tillfället i akt att tänka fritt, diskutera och pröva nya idéer!

Fråga den som leder vandringen om hur du lämnar synpunkter och vart du kan vända dig om du kommer på någon fråga eller synpunkt senare. Fundera även på vad du och andra kan göra för att lösa problem eller öka trivseln i området.

Alla behöver inte vara överens om synpunkter som antecknas.

Åsiktsskillnader och diskussioner är minst lika viktiga och intressanta som enighet.

Diskutera – fråga – se saker ur olika synvinklar

Tänk på att olika gupper ofta har olika upplevelser av – och menar olika saker med – trygghet.

Ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att prata trygghet utifrån kvinnor och mäns skilda upplevelser och utsatthet. Det är också viktigt att diskutera om exempelvis ålder, funktionsnedsättning, etnisk och kulturell bakgrund eller sexuell läggning ger olika upplevelser.

Håll ögonen öppna för sådant som dyker upp under vägen. Se det unika i just ert område!

Att titta på i hela området

- ✓ Hur ser området ut i sin helhet?
- ✓ Var finns de vackraste och de fulaste platserna?
- ✓ Var behövs det bättre skötsel?
- ✓ Finns det skadegörelse? Var?
- ✓ Hur ser träd, buskar och annan grönska ut i området?
- ✓ Behövs det rensning och gallring för bättre sikt?
- ✓ Var behövs det mer grönska för att höja trivseln?
  - Vilken sorts grönska?
- ✓ Är det lätt att hitta i området?
  - Behövs det kartor och skyltar?
  - Finns informationstavlor?
- ✓ Är belysningen på rätt plats och är den funktionell?
- ✓ Är det ljust där det behövs?
  - Behövs det kompletteringar?
- ✓ Var får det finnas mörker?
- ✓ Hur fungerar markbeläggning, trappor och räcken?
  - Behövs det åtgärder?
- ✓ Kan området skapa problem för personer med olika funktionsnedsättningar (syn-, hörsel-, rörelse-, allergi- och orienteringsproblem)?
- ✓ Finns det tillräckligt med – eller för många – parkbänkar och papperskorgar?
  - Hur ser de ut?
- ✓ Finns det trafikleder eller andra inslag i miljön som skapar barriärer?

- ✓ Hur är det mänskliga livet i området?
  - Finns det mötesplatser för alla (parker, grönytor, torg och andra öppna ytor)?
  - Känns dessa mötesplatser trygga både dag- och kvällstid?
  - Vilka använder mötesplatserna?
- ✓ Vad kan de boende och verksamma själva bidra med i området?
- ✓ Behövs det fler bostäder, butiker, förskolor, kulturscener, kolonilotter, arbetsplatser eller andra viktiga funktioner?

Poängen med trygghetsvandringen är att samla olika människor med olika erfarenheter och åsikter för att få ett så brett underlag som möjligt.

Ta vara på konflikter och olikheter!
Vi vill åstadkomma att så många som möjligt känner sig trygga och trivs. För att kunna göra det behöver vi lyssna på olika röster.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägarna är områdets "blodomlopp".

De måste kännas trygga och trivsamma, annars vill folk inte vara ute vilket kan leda till ökad otrygghet.

- ✓ Vilka gång- och cykelvägar är viktigast?
  - Använder olika grupper skilda stråk?
  - Leta också efter spontana gångvägar. Hur fungerar de och vad behöver förbättras?
- ✓ Ligger gång- och cykelvägarna i närheten av bostadshus, verksamheter och bilvägar eller i parkområden?
  - Vilket är tryggast?
- ✓ Finns det alternativa vägar att välja på i dagsljus och mörker?
- ✓ Finns det bostadsfönster eller befolkade verksamheter nära gång- och cykelvägarna?
- ✓ Finns det kvällsöppna aktiviteter i anslutning till gång- och cykelvägarna?
- ✓ Var går det att köra moped utan att störa?
- ✓ Hur är det på vintern?

Gator med biltrafik

- ✓ Finns det trottoarer och säkra och användbara övergångsställen?
- ✓ Hur är ljudmiljön – bullrar det för mycket?
- ✓ Finns det partier mellan bebyggelsen som är ödsliga och där sikten är skymd?
- Vad kan man göra åt det?
- ✓ Är gatubelysningen tillräcklig och jämn eller bländar den?
- ✓ Är det lätt att se mötande människor?
- ✓ Bör biltrafiken förändras eller läggas om i området?
- ✓ Är hastigheten lagom?
- Om inte, hur kan den ändras?

Många kvinnor, men även män, väljer att gå utefter bilvägar för att det känns tryggare i mörkret.

Hållplatserna

Vi vill vara trygga både på väg till och på själva hållplatserna annars kanske vi hellre stannar hemma eller väljer ett annat sätt att förflytta oss.

- ✓ Använder olika grupper kollektivtrafik i lika stor utsträckning?
- ✓ Var ligger hållplatserna i förhållande till andra funktioner i området?
- ✓ Hur är de utformade och omhändertagna?
- ✓ Hur känns det att stå där och vänta?
  - Finns det reklam som känns stötande?
  - Finns den information som behövs?
- ✓ Finns det sittmöjligheter?
- ✓ Finns det skydd mot regn, vind, sol och snö?
- ✓ Finns det bostadsfönster eller biltrafikanter som har uppsikt över hållplatserna?
- ✓ Hur tar man sig till hållplatserna – är gångvägarna dit trygga, trevliga och tillgängliga?
  - Är det skillnad på hur olika grupper väljer att ta sig dit?
- ✓ Finns det flera alternativa vägar att ta sig till och från hållplatserna?
  - Är de tillgängliga för alla?

Torg

- ✓ Är torget vackert och välskött så att människor i området kan känna sig stolta över det?
- ✓ Finns det bostäder i anslutning till torget?
- ✓ Finns det trygga och trevliga platser på torget?
- ✓ Finns det några självklara och tydliga mötesplatser?
- ✓ Kör det bilar på eller vid torget?
  - Finns det fungerande parkeringsplatser?
- ✓ Finns det platser på eller kring torget som är dolda och otrygga?
- ✓ Finns det outnyttjade lokaler på torget?
  - Hur skulle de kunna användas?
- ✓ Vilka tider på dygnet används torget?
  - Av vilka grupper används torget?
- ✓ Hur kan torget bli mer levande?
- ✓ Hur kan människor engagera sig i frågor som rör torget? Diskutera!

På torget vill vi kunna uträtta ärenden, möta andra människor och känna oss trygga.

Parkeringsplatser

På parkeringsplatser begås ibland brott och det är inte ovanligt att folk upplever dessa platser som otrygga.

- ✓ Hur är parkeringsplatserna utformade?
- ✓ Finns det skillnader i upplevelser mellan kvinnor och män?
- ✓ Finns det bostadsfönster eller arbetsplatser som har överblick över parkeringsplatserna – eller ligger de utom synhåll?
- ✓ Finns det skymmande murar, buskar eller byggnader?
- ✓ Är parkeringsplatserna uppdelade i mindre enheter?
- ✓ Parkeras bilar på olämpliga platser?
- ✓ Är det bra belysning på parkeringsplatserna?
- ✓ Hur ser vägen till och från parkeringsplatserna ut?

Gångtunnlar

- ✓ Är det fri sikt genom gångtunneln eller upplevs den som mörk, lång och trång?
- ✓ Finns det skymmande buskar, murar eller buskage vid ingångarna till gångtunneln?
- ✓ Finns det alternativa vägar?
- ✓ Finns det säkra ställen där man kan korsa trafikleden i gatuplan?
- ✓ Hur luktar det?
- ✓ Finns det skillnader i upplevelser mellan kvinnor och män?
- ✓ Vad är möjligt att göra för att tunneln ska bli mer trivsamt?
- ✓ Går det att ta bort gångtunneln?
  - Vad skulle behövas istället?

Gångtunnlar är byggda för trafik-säkerhet men upplevs av många som otrygga.

En del, framför allt kvinnor, korsar hellre en starkt trafikerad väg än går genom en mörk tunnel.

Bostadsgårdar och entréer

Vi delar gårdar och entréer med våra grannar. Här vill vi känna oss hemma.

- ✓ Hur kan boende känna trygghet och trivsel på sin gård och vid sin entré?
- ✓ Hur ser bottenvåningarna ut?
- ✓ Skapar fönster och entréer trygghet?
- ✓ Var ligger tvättstugan?
  - Vilka använder den?
  - Är det tryggt att gå dit?
- ✓ Finns det möjlighet och intresse för att utveckla tvättstugan som mötespunkt?
- ✓ Fungerar gårdar och entréer för alla grupper: barn, unga, gamla och personer med funktionsnedsättningar av olika slag?
- ✓ Är entréerna till bostäderna eller verksamheterna belysta och lätta att hitta?
- ✓ Syns lås, porttelefoner och namnskyltar ordentligt?
  - Kommer alla åt dem?
  - Sitter de i lagom höjd?
- ✓ Är entréerna olika så att det är lätt att känna igen sin egen?
- ✓ Var finns sophantering och återvinning?
  - Fungerar den?
- ✓ Finns det möjlighet för de boende att vara aktiva och kreativa på sin gård?
- ✓ Finns det möjlighet för de boende att sätta sin prägel på gården och på sina entréer?
  - Finns det intresse för detta?

Skolor och förskolor

- ✓ Upplevs skolan som en stolthet för området?
- ✓ Finns det möjlighet för barnen att vara delaktiga i hur skolan och dess omgivningar utformas?
- ✓ Är det skillnad på hur flickor och pojkar upplever och använder området runt skolan?
- Är det skillnad mellan andra grupper?
- ✓ Hur är skolan placerad och utformad?
- Hur ser det ut runt omkring skolan?
- ✓ Är skolgården inbjudande, uppmuntrar den till olika aktiviteter?
- ✓ Finns det lugna och mysiga platser att bara vara på?
- ✓ Hur är det att gå till skolan från olika håll?
- ✓ Kan barnen känna sig trygga när de går till och från skolan?
- ✓ Hur är det i och runt skolan på kvällarna?
- ✓ Används lokalerna för flera ändamål, till exempel till kvällskurser, idrott, möten, ungdomsgård och pensionärsverksamhet?

Skolan och förskolan är barnens arbetsplats. Här måste de få känna sig trygga och kunna trivas.

Leken är nödvändig i alla åldrar. På lekplatsen kan vi träffa och lära känna andra människor.

Lekplatser

- ✓ Är lekplatsen bra utformad?
- ✓ Är det skillnad mellan hur olika grupper av barn använder lekplatsen?
  - Upplevs lekplatsen som tillgänglig av alla barn?
- ✓ Vilka vuxna finns här?
- ✓ Finns det användbar och fantasifull utrustning?
- ✓ Finns det träningsredskap för vuxna med olika förutsättningar?
- ✓ Hur fungerar lekplatsen när det är snö?
- ✓ Finns det tillräckligt med sittplatser?
- ✓ Finns det platser i sol och skugga?

Industrier, kontor och områden för vård och omsorg

- ✓ Hur är bebyggelse och omgivning utformad?
- ✓ Upplevs miljön som vacker och trygg?
- ✓ Är området ödsligt och tomt vissa delar av dygnet?
- ✓ Vad skulle gå att förbättra? Fundera och fantisera!

Vi vill känna oss trygga också där vi arbetar och får vård.

Kungsör 2016